

Договори укладають завчасно, коли переклад твору ще не створено. У них сторони визначають вимоги до створення перекладу твору та співпраці.

Перший вид договору передбачає, що з моменту створення перекладу твору (підписання акту прийому-передачі) перекладач передає видавцю всі майнові права на переклад. Тобто перекладач, отримавши разовий гонорар, не може впливати на подальше використання свого перекладу, серед іншого: самостійно перевидавати його, віддавати іншому видавцю, надавати для театральної постановки абощо.

За другим – перекладач надає видавцю виключну ліцензію, тобто дозвіл на використання перекладу твору у визначений договором спосіб (друк, аудіо, постановка, електронна публікація, екранізація тощо) на певній території та протягом визначеного проміжку часу. Така ліцензія видається лише одному видавцю і виключає можливість використання перекладу та надання перекладачем тождесних ліцензій іншим особам. Після завершення терміну дії ліцензії договір потребує поновлення, або ж права повертаються до перекладача (чи його спадкоємців). Тоді перекладач (або його спадкоємці) можуть передати права або надати дозвіл на використання перекладу іншій особі. Наведене стосується перекладу твору як такого, а не його видання, тобто книжки, аудіо-диска тощо.

Отже, враховуючи розвиток сучасного суспільства, прагнення досягти європейських стандартів та співпрацювати з усіма країнами світу, виникає потреба користуватися послугами перекладача. Продукт діяльності такого фахівця, тобто переклад тексту, підпадає під захист авторського права лише тоді, коли оригінал вважають «похідним текстом», переклад є продуктом творчої діяльності перекладача, а також дотримуються усі права (матеріальні та нематеріальні) автора та перекладача. Задля виконання вищевказаних вимог, між перекладачем та власником авторських прав або між перекладачем та видавцем укладаються відповідні угоди.

УДК 347

DOI: 10.31733/17-03-2023-745-746

Ю. ТКАЧОВА

курсант ННІ права та підготовки фахівців
для підрозділів Національної поліції

Науковий керівник:

викладач **Марина ЛОГІНОВА**

*(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)*

ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО У СИСТЕМІ ПРАВОВИХ ГАЛУЗЕЙ

Розвиток громадянського права на етапі характеризується поверненням до класичних морально-етичних основ приватного права. Переосмислення їхньої ролі та значення дозволяє зумовити подальший розвиток всього цивільного права. Категорії сумлінності, розумності та справедливості традиційно відносять до класичних оціночних понять приватного права. Завдяки їх існуванню цивільно-правове регулювання набуває необхідної гнучкості, оскільки суд при їх застосуванні має можливість враховувати обставини конкретної справи.

Загальне поняття, ознаки та структура правових норм докладно досліджено наукою «теорія права», яка також детально диференціює правові норми на види. По суті, жоден підручник з теорії права не обійшов стороною питання поняття, структури, ознак та класифікації правових норм за видами, чого не можна сказати про цивілістичну науку, в рамках якої поняття, ознаки та призначення безпосередньо цивільно-правових норм практично не розглядалися. Незважаючи на багаторічну практику угруповання правових норм, жоден учений так і не спробував створити галузеву теорію норм права – вчення про норми права окремо взятої галузі».

Отже, можна умовно поділити такі підходи до розуміння норми права, що склалися у межах науки «теорія права». У відповідно до першого підходу норма права – це загальнообов'язкове правило поведінки, згідно з другим – це правило поведінки, яке

регулює суспільні відносини, з третього підходу до розуміння норми права, норма права є правилом регулювання суспільних відносин.

Можна виділити кілька підходів до поняття цивільного права: розглядати його як галузь права, як галузь науки та навчальну дисципліну. Як галузь права громадянське право є системою норм права, що регулюють майнові та немайнові відносини, засновані на рівності, автономії волі та майнового самостійності учасників відносин. Якщо розглядати цивільне право як частину науки, воно є частиною науки правознавства (юридичної науки) і системою навчання про цивільне право як галузі права, розвиток норм цивільного права, порівняно із зарубіжним правом. Як навчальна дисципліна громадянське право є системою загальнонавчаних знань про цивільне право як галузі права та науки.

Право являє собою систему загальнообов'язкових формально визначених правил поведінки, встановлених чи санкціонованих державою та забезпечених заходами державного примусу. Основними елементами системи права є її галузі права. Галузі права відрізняються один від одного двома критеріями: предметом та методом правового регулювання. При цьому під предметом правового регулювання розуміються однорідні суспільні відносини, регульовані цією галуззю права; метод правового регулювання - це система прийомів та способів, за допомогою яких дана галузь права регулює відносини [2].

Принципи громадянського права мають правотворче та правозастосовне значення. Правотворче значення принципів проявляється в тому, що вони є орієнтиром при прийнятті нових норм права. У правозастосовчій практиці принципи допомагають тлумачити норми права, і навіть можуть безпосередньо застосовуватися під час використання аналогії права (у разі, коли відносини не врегульовані нормами громадянського права, відсутні звичаї, договірне регулювання даних відносин, а також відсутній закон, що регулює подібні відносини).

Цивільне право як галузь права є внутрішньо організовану на принципах єдності та диференціації сукупність правових норм, що регулюють засновані на рівності, автономії волі та майнової самостійності учасників, а у випадках, прямо передбачених чинним законодавством, та на владному підпорядкуванні однієї сторони іншій майнових відносин, а також засновані на рівності, автономії волі та майнової самостійності учасників, пов'язані з майновими особисті майнові відносини, та особисті немайнові відносини, не пов'язані з майновими, якщо інше не випливає із суті цих відносин [3].

Отже, цивільне право являється фундаментальною галуззю приватного права України. У відносинах, які опосередковує приватне право, держава як влада не бере участі. Приватне право регулює суспільні відносини на засадах координації суб'єктів.

1. Цивільне право України: Навч. пос. — К.: Центр навчальної літератури, 2016. — 384 с.

2. Цивільне право : практикум / Р. Я. Демків, І. М. Євхутич, Т. В. Курило, В. О. Кучер, В. М. Парасюк / за ред. В. О. Кучера. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2021. Ч. 1. 180 с.

3. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96- ВР. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua> (дата звернення 12.11.2022)